



USTAV REPUBLIKE SRPSKE*

* („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 21/92 – prečišćeni tekst, 28/94, 8/96, 13/96, 15/96, 16/96, 21/96, 21/02, 26/02, 30/02, 31/02, 69/02, 31/03, 98/03, 115/05, 117/05).

Poštujući volju svojih konstitutivnih naroda i građana da obrazuju i očuvaju Republiku Srpsku i da ustavno uređenje Republike utemelje na poštovanju ljudskog dostojanstva, slobode i jednakosti, nacionalnoj ravnopravnosti, demokratskim institucijama, vladavini prava, socijalnoj pravdi, pluralističkom društvu, garantovanju i zaštiti ljudskih sloboda i prava kao i prava manjinskih grupa u skladu sa međunarodnim standardima, zabrani diskriminacije i uvažavanju pravila tržišne ekonomije;

u želji da obezbijedi mir, toleranciju i opšte blagostanje;

u namjeri da doprinese razvoju prijateljskih odnosa među narodima i državama;

izražavajući opredjeljenost Republike Srpske za potpuno poštovanje i dosljedno primjenjivanje Opšteg okvirnog sporazuma o miru za Bosnu i Hercegovinu, kojim se nedvosmisleno prihvata, potvrđuje i garantuje ustavno-pravni položaj Republike Srpske, kao jednog od dva entiteta u sastavu Bosne i Hercegovine,

Narodna skupština Republike Srpske donosi¹

¹ Preambula je zamijenjena Amandmanom LXVI

USTAV REPUBLIKE SRPSKE

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.²

Republika Srpska je jedinstven i nedjeljiv ustavno-pravni entitet.

Republika Srpska samostalno obavlja svoje ustavotvorne, zakonodavne, izvršne i sudske funkcije.

Republika Srpska je jedan od dva ravnopravna entiteta u Bosni i Hercegovini.

Srbi, Bošnjaci i Hrvati, kao konstitutivni narodi, Ostali i građani, ravnopravno i bez diskriminacije učestvuju u vršenju vlasti u Republici Srpskoj.

Član 2.³

Teritorija Republike je jedinstvena, nedjeljiva i neotuđiva.

Sporazum o promjeni međuentitetske linije razgraničenja između Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine može se iznijeti na potvrdu putem referenduma u Republici.

Član 3.⁴

Republici pripadaju sve državne funkcije i nadležnosti osim onih koje su Ustavom Bosne i Hercegovine izričito prenesene na njene institucije.

² Član 1. zamijenjen je Amandmanom XXVII, koji je zamijenjen Amandmanom XLIV, koji je kasnije zamijenjen Amandmanom LXXVII

³ Stav 1. člana 2. Ustava zamijenjen je Amandmanom XLV; stav 2. istog člana je zamijenjen Amandmanom XXVIII, koji je zamijenjen Amandmanom LV u kome je Amandmanom LXVIII riječ „granica“ zamijenjena sa „međuentitetska linija razgraničenja“

⁴ Član 3. Ustava zamijenjen je tačkom 1. Amandmana XLVI, koji je zamijenjen tačkom 1. Amandmana LVI

Član 4.⁵

Republika može, shodno Ustavu Bosne i Hercegovine, da uspostavlja specijalne paralelne odnose sa Saveznom Republikom Jugoslavijom i njenim republikama članicama.

Član 5.⁶

Ustavno uređenje Republike temelji se na:

- garantovanju i zaštiti ljudskih sloboda i prava u skladu sa međunarodnim standardima,
- obezbjeđivanju nacionalnih ravnopravnosti **i zaštiti vitalnih interesa konstitutivnih naroda,**
- socijalnoj pravdi,
- vladavini prava,
- tržišnoj privredi,
- višestranačkom sistemu,
- parlamentarnoj demokratiji i podjeli vlasti,
- slobodnim izborima,
- lokalnoj samoupravi,
- zaštiti prava etničkih grupa i drugih manjina.

Član 6.⁷

Građani Republike imaju državljanstvo Republike Srpske.

Građanin Republike Srpske ne može biti lišen državljanstva.

Član 7.⁸

Službeni jezici Republike Srpske su: jezik srpskog naroda, jezik bošnjačkog naroda i jezik hrvatskog naroda. Službena pisma su ćirilica i latinica.

Na područjima gdje žive druge jezičke grupe u službenoj upotrebi su i njihovi jezici i pisma, na način određen zakonom.

Član 8.

Republika ima zastavu, grb i himnu.

Izgled zastave i grba i tekst himne uređuju se ustavnim zakonom.

Član 9.

Glavni grad Republike je Sarajevo.

⁵ Član 4. Ustava zamijenjen je Amandmanom XXIX, koji je dopunjen tačkom 2. Amandmana XLVI, koji je zamijenjen tačkom 2. Amandmana LVI

⁶ Alineja 2. člana 5. Ustava dopunjena je Amandmanom LXIX kojim su dodane riječi “ i zaštiti vitalnih interesa konstitutivnih naroda“

⁷ Stav 1. člana 6. Ustava zamijenjen je Amandmanom XLVII; stav 2. istog člana dodan je Amandmanom XXX, koji je zamijenjen Amandmanom LXX

⁸ Stav 1. člana 7. Ustava zamijenjen je Amandmanom LXXI

II LJUDSKA PRAVA I SLOBODE

Član 10.

Građani Republike su ravnopravni u slobodama, pravima i dužnostima, jednaki su pred zakonom i uživaju istu pravnu zaštitu bez obzira na rasu, pol, jezik, nacionalnu pripadnost, vjeroispovest, socijalno porijeklo, rođenje, obrazovanje, imovno stanje, političko i drugo uvjerenje, društveni položaj ili drugo lično svojstvo.

Član 11.

Život čovjeka je neprikosnoven.

Smrtna kazna može se izuzetno propisati i izreći samo za najteže oblike teških krivičnih djela.

Član 12.

Sloboda i lična bezbjednost čovjeka su nepovredivi.

Nikome se ne može oduzeti ili ograničiti sloboda, osim u slučajevima i po postupku koji su utvrđeni zakonom.

Član 13.

Ljudsko dostojanstvo, tjelesni i duhovni integritet, čovjekova privatnost, lični i porodični život su nepovredivi.

Član 14.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, svirepom, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Zabranjeno je i kažnjivo svako iznuđivanje priznanja i izjava.

Zabranjeno je na bilo kom licu, bez njegovog pristanka, vršiti medicinske i druge naučne oglede.

Član 15.

Nezakonito lišavanje slobode je kažnjivo.

Lišenje slobode može trajati samo dok postoje zakonski uslovi za to.

Lice za koje postoji osnovana sumnja da je izvršilo krivično djelo može biti pritvoreno i zadržano u pritvoru samo kad je to neophodno radi vođenja krivičnog postupka ili radi bezbjednosti ljudi.

Pritvor se određuje odlukom suda, a samo izuzetno, pod uslovima određenim zakonom, odlukom drugog zakonom ovlašćenog organa – najduže do tri dana.

Licu koje je pritvoreno mora se uručiti pismeno obrazloženo rješenje u času pritvaranja. Protiv ovog rješenja **privatno** * lice ima pravo žalbe.

Član 16.

Svako ima pravo na jednaku zaštitu svojih prava u postupku pred sudom i drugim državnim organom i organizacijom.

Svakome je zajamčeno pravo na žalbu ili drugo pravno sredstvo protiv odluke kojom se rješava o njegovom pravu ili na zakonom zasnovanom interesu.

Član 17.

Svako ima pravo na naknadu štete koju mu nezakonitim ili nepravilnim radom nanose službeno lice ili državni organ, odnosno organizacija koja vrši javna ovlašćenja.

Lice koje je neopravdano osuđeno ili nezakonito i bez osnova lišeno slobode, ima pravo na rehabilitaciju, naknadu štete, javno izvinjenje i druga zakonom utvrđena prava.

Član 18.

Licu optuženom za krivično djelo jamči se pravedno suđenje.

Optuženo lice mora biti u najkraćem zakonskom roku obavješteno o razlozima optužbe.

Optuženom licu ne može se suditi u njegovoj odsutnosti.

Optuženom koji nije dostupan sudu može se suditi u odsutnosti samo u zakonom određenim slučajevima.

Član 19.

Zajemčeno je pravo na odbranu.

Jamči se pravo na slobodan izbor branioca i nesmetano opštenje sa njim.

Branilac ne može biti pozvan na odgovornost za radnje preduzete u postupku odbrane.

Član 20.

Niko ne može biti kažnjen za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom predviđeno kao kažnjivo djelo, niti mu se može izreći kazna koja za to djelo nije zakonom bila predviđena.

Niko ne može biti smatran krivim za krivično djelo dok to ne bude utvrđeno pravosnažnom sudskom odlukom.

* U članu 15. stavu 5. Ustava postoji tehnička greška. Iz sadržaja odredbi navedenog člana očigledno je da umjesto riječi "privatno" treba da stoji riječ „pritvoreno“. (prim.aut.)

Član 21.

Građani se mogu slobodno kretati, nastanjivati i boraviti na teritoriji Republike, slobodno napuštati tu teritoriju i na nju se slobodno vraćati.

Zakonom se mogu uvesti ograničenja kretanja samo ako je to neophodno radi vođenja krivičnog postupka ili radi zaštite bezbjednosti i zdravlja ljudi.

Nikakva ograničenja iz političkih razloga ne mogu biti ustanovljena.

Član 22.⁹

Sloboda i tajnost dopisivanja i drugih oblika opštenja su nepovredivi.

Zakonom se može propisati da se samo na osnovu odluke suda može odstupiti od načela nepovredivosti slobode i tajnosti dopisivanja i drugih oblika opštenja, ako je to neophodno radi provođenja krivičnog postupka ili radi bezbjednosti Republike.

Član 23.

Zajamčena je zaštita tajnosti podataka o ličnosti. Prikupljanje, obrada i svrha korišćenja ličnih podataka, uređuju se zakonom.

Zabranjeno je korišćenje podataka o ličnosti koje je suprotno utvrđenoj svrsi njihovog prikupljanja.

Građani imaju pravo da traže i dobijaju sve podatke o sebi, sadržane u aktima državnih organa i u drugim službenim evidencijama.

Član 24.

Stan je nepovrediv.

Zakonom se može propisati da službeno lice na osnovu naloga suda može ući u stan ili druge prostorije protiv volje njihovog držaoca i izvršiti pretres. Pretres se vrši u prisustvu dva svjedoka.

Službeno lice može, pod uslovima utvrđenim zakonom, ući u tuđi stan ili druge prostorije i bez odluke suda izvršiti pretres ako je to neophodno radi hvatanja učinioca krivičnog djela ili radi spasavanja ljudi i imovine.

Član 25.

Zajamčena je sloboda misli i opredjeljenja, savjesti i uvjerenja, kao i javnog izražavanja mišljenja.

Član 26.¹⁰

Zajamčena je sloboda štampe i drugih sredstava javnog obavještanja.

Slobodno je osnivanje **novinskih** i izdavačkih preduzeća, izdavanje novina i javno obavještanje drugim sredstvima u skladu sa zakonom.

⁹ U članu 22. Ustava riječi „i Jugoslavije“ brisane su Amandmanom LVII tačka 4.

¹⁰ U stavu 2. člana 26. Ustava riječ „neovisnih“ zamijenjena je riječju „novinskih“ Amandmanom XLIII tačka 1.

Cenzura štampe i drugih vidova javnog obavještanja je zabranjena.

Sredstva javnog obavještanja dužna su da blagovremeno, istinito i objektivno obavještavaju javnost.

Jamči se pravo na ispravku neistinitog obavještanja kojim se povređuje nečije pravo ili na zakonu zasnovani interes, kao i pravo na naknadu štete nastale po tom osnovu.

Član 27.

Naučno, kulturno i umjetničko stvaranje je slobodno.

Zajamčena je zaštita moralnih i imovinskih prava po osnovu naučnog, kulturnog, umjetničkog i drugog intelektualnog stvaralaštva.

Član 28.¹¹

Jamči se sloboda vjeroispovesti.

Vjerske zajednice su jednake pred zakonom, slobodne u vršenju vjerskih poslova i vjerskih obreda, mogu osnivati vjerske škole i izvoditi vjersku nastavu u svim školama svih stepena obrazovanja, baviti se privrednim i drugim djelatnostima, primati poklone, stvarati zadužbine i njima upravljati, u skladu sa zakonom.

Srpska pravoslavna crkva je crkva srpskog naroda i drugih naroda pravoslavne vjere.

Član 29.¹²

Građanin koji je navršio 18 godina života ima pravo da bira i da bude biran.

Biračko pravo je opšte i jednako, izbori su neposredni, a glasanje tajno.

Biračko pravo na osnovu člana 29. stiče se nakon prethodnog prebivališta u određenom mjestu u trajanju koje se utvrđuje zakonom.

Član 30.

Građani imaju pravo na mirno okupljanje i javni protest.

Sloboda okupljanja može se zakonom ograničiti samo radi zaštite bezbjednosti ljudi i imovine.

Član 31.

Zajamčena je sloboda političkog organizovanja i djelovanja u skladu sa zakonom.

Zabranjeno je političko organizovanje i djelovanje usmjereno na ugrožavanje demokratije, narušavanje integriteta Republike, kršenje Ustavom zajamčenih sloboda i prava i raspirivanje nacionalne, rasne ili vjerske mržnje i netrpeljivosti.

¹¹ Stav 4. člana 28. Ustava brisan je Amandmanom LXXII

¹² Član 29. Ustava dopunjen je tačkom 5. Amandmana LVII

Član 32.

Građani imaju pravo da javno iznose mišljenje o radu državnih i drugih organa i organizacija, da im podnose predstavke, peticije i prijedloge i da na njih dobiju odgovor.

Niko ne može biti pozvan na odgovornost niti trpjeti druge štetne posljedice zbog javno izraženog mišljenja o radu državnih organa ili stavova iznesenih u predstavci, peticiji i prijedlogu, osim ako je time učinio krivično djelo.

Član 33.

Građani imaju pravo da učestvuju u obavljanju javnih poslova i da pod jednakim uslovima budu primljeni u javnu službu.

Član 34.¹³

Građaninu se garantuje sloboda izražavanja nacionalne pripadnosti i kulture i pravo upotrebe svog jezika i pisma.

Niko nije dužan da se izjašnjava o svojoj nacionalnoj pripadnosti.

Član 35.

Čovjek ima pravo na zdravu životnu sredinu. Svako je, u skladu sa zakonom, dužan da u okviru svojih mogućnosti štiti i unapređuje životnu sredinu.

Član 36.

Porodica, majka i dijete imaju posebnu zaštitu.

Brak i odnosi u braku i porodici uređuju se zakonom.

Pravo je čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece.

Roditelji imaju pravo i dužnost da se staraju o podizanju i vaspitanju svoje djece.

Djeca su dužna da se staraju o svojim roditeljima kojima je potrebna pomoć.

Djeca rođena van braka imaju jednaka prava i dužnosti kao i djeca rođena u braku.

Maloljetnici o kojima se roditelji ne staraju, kao i lica koja nisu u mogućnosti da se sama staraju o sebi i zaštiti svojih prava i interesa, imaju posebnu zaštitu.

¹³ Stav 3. člana 34. Ustava brisan je tačkom 6. Amandmana LVII

Član 37.

Svako ima pravo na zaštitu zdravlja.

Zajamčeno je pravo na zdravstvenu zaštitu, u skladu sa zakonom.

Djeca, trudnice i stara lica imaju pravo na zdravstvenu zaštitu iz javnih prihoda, a druga lica pod uslovima utvrđenim zakonom.

Član 38.¹⁴

Svako ima pravo na školovanje pod jednakim uslovima.

Osnovno školovanje je obavezno i besplatno.

Svakome je pod jednakim uslovima dostupno srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje.

Građani mogu osnivati privatne škole, u skladu sa zakonom.

Član 39.

Svako ima pravo na rad i slobodu rada.

Prinudni rad je zabranjen.

Svako je slobodan u izboru zanimanja i zaposlenja i pod jednakim uslovima mu je dostupno radno mjesto i funkcija.

Zaposlenima može prestati radni odnos protivno njihovoj volji na način i pod uslovima koji su utvrđeni zakonom i kolektivnim ugovorom.

Svako po osnovu rada ima pravo na zaradu, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

Član 40.

Zaposleni imaju pravo na ograničeno radno vrijeme, dnevni i sedmični odmor, te plaćeni godišnji odmor i odsustva, u skladu sa zakonom i kolektivnim ugovorom.

Zaposleni imaju pravo na zaštitu na radu, u skladu sa zakonom.

Omladina, žene i invalidi imaju posebnu zaštitu.

¹⁴ U stavu 4. člana 38. Ustava riječi „i učilišta“ brisane su tačkom 2. Amandmana XLIII

Član 41.

Zajamčena je sloboda sindikalnog organizovanja i djelovanja.

Član 42.

Zaposleni imaju pravo na štrajk, pod uslovima utvrđenim zakonom.

Član 43.

Pravo zaposlenih i članova njihovih porodica na socijalnu sigurnost i socijalno osiguranje uređuje se zakonom i kolektivnim ugovorom.

Jamči se, pod uslovima utvrđenim zakonom, pravo na materijalno obezbjeđenje za vrijeme privremene nezaposlenosti.

Građanima koji su djelimično sposobni za rad obezbjeđuju se osposobljavanje za odgovarajući posao i uslovi za njihovo zapošljavanje, u skladu sa zakonom.

Republika obezbjeđuje pomoć i socijalnu sigurnost građanima koji su nesposobni za rad i nemaju sredstva za izdržavanje.

Član 44.¹⁵

Stranci imaju ljudska prava i slobode utvrđene ustavom i druga prava utvrđena zakonom i međunarodnim ugovorima.

Član 45.

Svako je dužan da se pridržava Ustava i zakona.

Svako je dužan da savjesno i odgovorno vrši povjerenu mu javnu funkciju.

Član 46.

Svako je dužan da drugom pruži pomoć u nevolji i da učestvuje u otklanjanju opšte opasnosti.

Član 47.

(brisan na osnovu tačke 7. Amandmana LVII)

¹⁵ Stav 2. člana 44. Ustava brisan je Amandmanom LXXIII

Član 48.¹⁶

Prava i slobode zajamčeni ovim ustavom ne mogu se oduzeti ni ograničiti.

Obezbjeđuje se sudska zaštita sloboda i prava zajamčenih ovim ustavom.

Ko se ogriješio o ljudska prava i osnovne slobode zajamčene ovim ustavom, lično je odgovoran za to i ne može se pravdati ničijim naređenjem.

Član 49.¹⁷

Slobode i prava se ostvaruju, a dužnosti ispunjavaju neposredno na osnovu Ustava, osim kada je Ustavom predviđeno da se uslovi za ostvarivanje pojedinih od njih utvrđuju zakonom.

Zakonom se može propisati način ostvarivanja pojedinih prava i sloboda samo kada je to neophodno za njihovo ostvarivanje.

U slučaju različitosti u odredbama o pravima i slobodama između Ustava Republike Srpske i Ustava Bosne i Hercegovine, primjenjuju se one odredbe koje su za pojedinca povoljnije.

Odredbe članova 10, 21, 30, 32, 33, 34, 38. i 43. Ustava o pravima i slobodama građana tretiraju se kao odredbe o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i odnose se na sve, a ne samo na građane.

Odredbe članova 13, 22, 23, 24, 25, 26, 28. i 30. Ustava o pravima i slobodama ostvarivaće se u skladu sa odgovarajućim odredbama članova 8. do 11. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda.¹⁸

III EKONOMSKO I SOCIJALNO UREĐENJE

Član 50.

Ekonomsko i socijalno uređenje zasniva se na ravnopravnosti svih oblika svojine i slobodnom privređivanju, samostalnosti preduzeća i drugih oblika privređivanja u sticanju i raspodjeli dobiti i slobodnom kretanju robe, rada i kapitala u Republici kao jedinstvenom privrednom prostoru.

¹⁶ Stav 2. člana 48. Ustava brisan je tačkom 8. Amandmana LVII, a dosadašnji stavovi 3. i 4. postali su stavovi 2. i 3.

¹⁷ Stav 3. člana 49. brisan je tačkom 3. Amandmana XXXV;

¹⁸ Tačkama 1-3 Amandmana LVII dopunjeno je poglavlje Ustava o ljudskim pravima i osnovnim slobodama

Član 51.

Republika mjerama ekonomske i socijalne politike podstiče ekonomski razvoj i povećanje socijalnog blagostanja građana.

Član 52.

Slobodno preduzetništvo može se zakonom ograničiti radi zaštite interesa Republike, čovjekove okoline, zdravlja i bezbjednosti ljudi.

Zabranjeni su monopoli.

Član 53.

Republika obezbjeđuje zaštitu potrošača.

Član 54.

Svi oblici svojine imaju jednaku pravnu zaštitu.

Član 55.

Jamči se pravo nasljeđivanja, u skladu sa zakonom.

Član 56.¹⁹

Zakonom se može ograničiti ili oduzeti pravo svojine, uz pravičnu naknadu.

Za vrijeme ratnog stanja, neposredne ratne opasnosti ili vanrednog stanja zakonom se može ograničiti raspolaganje ili utvrditi poseban način korišćenja dijela sredstava pravnih i fizičkih lica.

Član 57.²⁰

Strana lica mogu sticati pravo svojine i prava na osnovu ulaganja kapitala, u skladu sa zakonom.

Svojinska i druga prava stranog ulagača stečena na osnovu uloženog kapitala, ne mogu se ograničiti ili oduzeti zakonom ili drugim propisom.

Jamči se pravo stranom licu da obavlja privrednu ili drugu djelatnost i prava po osnovu poslovanja, pod uslovima koji se ne mogu mijenjati na njegovu štetu.

Stranom ulagaču jamči se slobodno iznošenje dobiti i uloženog kapitala iz Republike.

Zakonom se može, izuzetno, kada to zahtijeva opšti društveni interes, utvrditi u kojim djelatnostima, odnosno područjima, strano lice ne može osnovati vlastito preduzeće.

¹⁹ Član 56. Ustava dopunjen je tačkom 1. Amandmana XXXI

²⁰ Član 57. Ustava zamijenjen je Amandmanom XLVIII

Član 58.²¹

Svojinska prava i obaveze nad sredstvima u društvenoj svojini i uslovi pod kojima se ta sredstva prenose u druge oblike svojine uređuju se zakonom.

Sredstva u društvenoj i državnoj svojini mogu se otuđivati, po pravilu, samo po tržišnim kriterijima.

Član 59.²²

Upotreba i iskorišćavanje stvari od posebnog kulturnog, naučnog, umjetničkog ili istorijskog značaja ili od značaja za zaštitu prirode i čovjekove okoline mogu se na osnovu zakona ograničiti, uz punu naknadu vlasniku.

Zakonom se uređuje zaštita, korišćenje, unapređivanje i upravljanje dobrima od opšteg interesa, kao i plaćanje naknade za korišćenje dobara od opšteg interesa i gradskog građevinskog zemljišta.

Član 60.

Fizička i pravna lica ostvaruju svojinska prava na nepokretnosti prema njihovoj prirodi i namjeni, u skladu sa zakonom.

Jamči se svojina na poljoprivredno zemljište, a na šume i šumsko zemljište u zakonom utvrđenim granicama.

Član 61.

Republika jamči minimum socijalne sigurnosti građana i obezbjeđuje funkcionisanje javnih službi, u skladu sa zakonom.

Finansiranje javnih službi vrši se preko fondova i budžeta, u skladu sa zakonom.

Član 62.

Republika i opština budžetom utvrđuju javne prihode i javne rashode.

Sredstva budžeta su porezi, takse i drugi zakonom utvrđeni prihodi.

Član 63.

Obaveza plaćanja poreza i drugih dadžbina je opšta i utvrđuje se prema ekonomskoj snazi obveznika.

²¹ Stav 2. člana 58. Ustava zamijenjen je tačkom 2. Amandmana XXXI

²² Stavovi 1, 2. i 3. člana 59. Ustava brisani su Amandmanom LXXIV, a dosadašnji stavovi 4. i 5. postali su stavovi 1. i 2.

Član 64.

Republika štiti i podstiče:

- racionalno korišćenje prirodnih bogatstava u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta života i zaštite i obnove sredine u opštem interesu;
- očuvanje i obogaćivanje istorijskog, kulturnog i umjetničkog blaga;
- naučnoistraživački rad;
- štednju u svim njenim oblicima, a posebno štednju koja je usmjerena na privredne aktivnosti i otkup stanova;
- zadruge i zadrugarstvo;
- zanatstvo;
- fizičku kulturu i sport.

Član 65.

Zaposleni imaju pravo učešća u upravljanju preduzećem, u skladu sa zakonom.

U upravljanju fondovima i dobrima u državnoj svojini zakonom se obezbjeđuje uticaj građana.

IV PRAVA I DUŽNOSTI REPUBLIKE

Član 66.

Prava i dužnosti Republike vrše Ustavom određeni republički organi.

Ljudska prava i slobode, jednakost pred zakonom, samostalnost i jednak položaj preduzeća i drugih organizacija, ustavni položaj i prava jedinica lokalne samouprave osnova su i mjera ovlašćenja i odgovornosti republičkih organa.

Član 67.

Republički organi, u okviru Ustavom utvrđenih prava i dužnosti Republike, utvrđuju politiku, donose i izvršavaju zakone, druge propise i opšte akte, vrše zaštitu ustavnosti i zakonitosti.

Organima i organizacijama u opštinama može se povjeriti izvršavanje zakona i ostalih propisa i opštih akata iz okvira prava i dužnosti Republike.

Zakonom se uređuje odgovornost za izvršavanje zakona, drugih propisa i opštih akata.

Član 68.²³

Republika uređuje i obezbjeđuje:

- 1) integritet, ustavni poredak i teritorijalnu cjelokupnost Republike²⁴;**
- 2) bezbjednost²⁵;**
- 3) mjere iz svoje nadležnosti za slučaj ratnog stanja i vanrednog stanja koje proglase institucije Bosne i Hercegovine, kao i mjere za slučaj vanrednog stanja koje proglase institucije Republike Srpske;**
Odredbe tačke 3. ovog člana se ne odnose na upotrebu vojske i druge mjere iz nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine²⁶;
- 4) ustavnost i zakonitost;**
- 5) ostvarivanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda;**
- 6) svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine, pravni položaj preduzeća i drugih organizacija, njihovih udruženja i komora, ekonomske odnose sa inostranstvom, koji nisu preneseni na institucije Bosne i Hercegovine²⁷, tržište i planiranje ;**
- 7) bankarski i poreski sistem²⁸;**
- 8) osnovne ciljeve i pravce privrednog, naučnog, tehnološkog, demografskog i socijalnog razvoja, razvoja poljoprivrede i sela, korišćenje prostora, politiku i mjere za usmjeravanje razvoja i robne rezerve;**
- 9) kontrolu zakonitosti raspolaganja sredstvima pravnih lica i prikupljanje statističkih i drugih podataka od opšteg interesa;**
- 10) organizaciju, nadležnosti i rad državnih organa;**
- 11) sistem javnih službi;**
- 12) radne odnose, zaštitu na radu, zapošljavanje, socijalno osiguranje i druge oblike socijalne zaštite, zdravstvo, boračku i invalidsku zaštitu, brigu o djeci i omladini, obrazovanje, kulturu i zaštitu kulturnih dobara, fizičku kulturu;**
- 13) zaštitu životne sredine;**

²³ Član 68. Ustava zamijenjen je Amandmanom XXXII

²⁴ U podtački 1) Amandmana XXXII riječi „suverenost, nezavisnost“ zamijenjene su Amandmanom LVIII tačka 1. riječima „integritet, ustavni poredak“

²⁵ U tački 2. člana 68. riječi „odbranu i“ brisane su Amandmanom CXV

²⁶ Tačka 3. člana 68. zamijenjena je Amandmanom CVI

²⁷ U podtački 6) Amandmana XXXII riječi „koji nisu preneseni na institucije Bosne i Hercegovine“ dodate su tačkom 2. Amandmana LVIII

²⁸ U podtački 7) Amandmana XXXII riječi „monetarni, devizni i carinski“ brisane su tačkom 3. Amandmana LVIII

- 14) sistem javnog informisanja;
- 15) međunarodnu saradnju, osim one koja je prenesena institucijama Bosne i Hercegovine²⁹;
- 16) (brisana Amandmanom LXXV)
- 17) finansiranje ostvarivanja prava i dužnosti Republike;
- 18) druge odnose od interesa za Republiku, u skladu sa Ustavom.

V ORGANIZACIJA REPUBLIKE

Član 69.

Državna vlast u Republici organizuje se na načelu podjele vlasti.

Ustavotvornu i zakonodavnu vlast ostvaruje Narodna skupština. **Zakonodavnu vlast će u Republici Srpskoj vršiti Narodna skupština i Vijeće naroda. Zakoni i drugi propisi koje izglasa Narodna skupština, a koji se tiču pitanja vitalnog nacionalnog interesa bilo kojeg od konstitutivnih naroda stupaju na snagu tek nakon usvajanja u Vijeću naroda.**³⁰

Republiku predstavlja i njeno državno jedinstvo izražava predsjednik Republike.³¹

Izvršnu vlast vrši Vlada.

Sudska vlast pripada sudovima.

Zaštitu ustavnosti i zakonitosti obezbjeđuje Ustavni sud.

Od niže navedenih funkcija, najviše dvije se mogu popuniti iz reda jednog konstitutivnog naroda ili iz reda Ostalih:

- 1) predsjednik Vlade,
- 2) predsjedavajući Narodne skupštine Republike Srpske,
- 3) predsjedavajući Vijeća naroda,
- 4) predsjednik Vrhovnog suda,
- 5) predsjednik Ustavnog suda,
- 6) republički javni tužilac.³²

²⁹ Podtačka 15) Amandmana XXXII dopunjena je tačkom 4. Amandmana LVIII riječima: „osim one koja je prenesena institucijama Bosne i Hercegovine“

³⁰ Stav 2. člana 69. Ustava dopunjen je tačkom 1. Amandmana LXXVI

³¹ Stav 3. člana 69. Ustava zamijenjen je Amandmanom XXXIII

³² Član 69. Ustava dopunjen je tačkom 2. Amandmana LXXVI, a ispravkom Amandmana LXXVI u tački 2. podtačka 2. umjesto riječi „predsjednik“ treba da stoji riječ „predsjedavajući“.

1. Narodna skupština

Član 70.

Narodna skupština:

1. odlučuje o promjeni Ustava;
2. donosi zakone, druge propise i opšte akte;
3. donosi plan razvoja, prostorni plan, budžet i završni račun;
4. utvrđuje teritorijalnu organizaciju Republike;
5. raspisuje republički referendum;
6. raspisuje republički javni zajam i odlučuje o zaduženju Republike;
7. raspisuje izbore za narodne poslanike i za predsjednika Republike;
8. bira, imenuje i razrješava funkcionere, u skladu sa Ustavom i zakonom;
9. vrši kontrolu rada Vlade i drugih organa koji su joj odgovorni, u skladu sa Ustavom i zakonom;
10. daje amnestiju;
11. obavlja i druge poslove, u skladu sa Ustavom i zakonom.

Narodna skupština:

- 1. bira delegate iz Republike u Vijeće naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine;**
- 2. ratifikuje sporazume koje Republika zaključi sa državama i međunarodnim organizacijama uz pristanak Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine.³³**

Narodna skupština, u skladu sa Ustavom i zakonom, proglašava:

Vanredno stanje za Republiku ili dio Republike u slučaju ugrožavanja bezbjednosti, usljed elementarnih nepogoda (poplava, zemljotresa i požara), prirodnih katastrofa, epidemija, povreda ljudskih prava i sloboda i normalnog funkcionisanja ustavnih organa Republike.

Odredbe stava 3. ovog člana se ne odnose na upotrebu vojske i druge mjere iz nadležnosti institucija Bosne i Hercegovine.³⁴

Vitalni nacionalni interesi konstitutivnih naroda su definisani na sljedeći način:

- ostvarivanje prava konstitutivnih naroda da budu adekvatno zastupljeni u zakonodavnim, izvršnim i pravosudnim organima vlasti;**
- identitet jednog konstitutivnog naroda;**
- ustavni amandmani;**
- organizacija organa javne vlasti;**

³³ Član 70. Ustava dopunjen je Amandmanom LIX, koji zamjenjuje Amandman XXXIV

³⁴ Stav 3. člana 70. Ustava zamijenjen je Amandmanom CVII, koji zamjenjuje Amandmane XXXV i LXI

- jednaka prava konstitutivnih naroda u procesu donošenja odluka;
- obrazovanje, vjeroispovest, jezik, njegovanje kulture, tradicije i kulturno nasljeđe;
- teritorijalna organizacija;
- sistem javnog informisanja;
- i druga pitanja koja bi se tretirala kao pitanja od vitalnog nacionalnog interesa ukoliko tako smatra 2/3 jednog od klubova delegata konstitutivnih naroda u Vijeću naroda.³⁵

a) Procedura za zakone u vezi sa vitalnim interesima kako je definisano u listi iz Amandmana LXXVII.

Zakoni ili drugi propisi ili akti koje izglasa Narodna skupština će se dostaviti i razmatrati od strane Vijeća naroda ako se isti odnosi na vitalni interes definisan u Amandmanu LXXVII.

Ukoliko više od jednog predsjedavajućeg ili potpredsjedavajućeg Vijeća naroda smatra da zakon spada u pitanja od vitalnog interesa definisana u Amandmanu LXXVII zakon će biti uvršten na dnevni red Vijeća naroda kao pitanje od vitalnog interesa.

Ako samo jedan predsjedavajući ili potpredsjedavajući tvrdi da zakon spada u pitanja od vitalnog interesa dvotrećinska većina odgovarajućeg kluba može proglasiti da je riječ o pitanju sa liste vitalnih interesa. U tom slučaju će se slijediti procedura opisana u stavu „b“ u daljem tekstu.

Predsjedavajući i potpredsjedavajući moraju doneti odluku u roku od jedne sedmice.

Ukoliko većina svakog kluba koji ima delegate u Vijeću naroda glasa za takve zakone ili druge propise ili akte, smatraće se da su oni usvojeni.

Ukoliko se u Vijeću naroda postigne saglasnost o amandmanima takav zakon, propis ili akt se ponovo podnosi Narodnoj skupštini na odobravanje.

Ukoliko saglasnost nije moguća u Vijeću naroda ili ukoliko se na prijedlog amandmana ne dobije saglasnost formiraće se zajednička komisija od predstavnika Narodne skupštine i Vijeća naroda. Zajednička komisija je sastavljena na paritetnom osnovu i odluke donosi konsenzusom. Zajednička komisija usaglašava tekst zakona.

Ukoliko se tekst zakona usaglasi zakon se smatra usvojenim.

Ukoliko se ne postigne saglasnost, zakon neće biti usvojen, te se isti vraća predlagачu na novi postupak. U tom slučaju predlagач ne može ponovo podnijeti isti tekst zakona, propisa ili akta.

³⁵ Član 70. Ustava dopunjen je Amandmanom LXXVII

b) Procedure za zakone koji se odnose na vitalni nacionalni interes ukoliko je odlučeno 2/3 većinom jednog od klubova konstitutivnih naroda u Vijeću naroda.

U slučaju da 2/3 jednog od klubova konstitutivnih naroda u Vijeću naroda odluči da se zakon, akt ili propis odnosi na vitalni interes, zakon će razmatrati Vijeće naroda.

Ukoliko većina svakog kluba zastupljenog u Vijeću naroda glasa za taj zakon, drugi propis ili akt, isti se smatra usvojenim.

Ukoliko se Vijeće naroda usaglasilo o amandmanima, zakon, propis ili akt se ponovo dostavlja na odobrenje Narodnoj skupštini.

Ukoliko zajednička komisija iz tačke a) ne postigne saglasnost, pitanje se prosljeđuje Ustavnom sudu Republike Srpske da donese konačnu odluku da li se predmetni zakon odnosi na vitalni interes jednog od konstitutivnih naroda.

Vijeće za zaštitu vitalnog interesa pri Ustavnom sudu Republike Srpske odlučuje o prihvatljivosti takvih slučajeva 2/3 većinom u roku od jedne sedmice, a u roku od mjesec dana odlučuje o meritumu slučajeva koji se smatraju prihvatljivim.

U slučaju da proceduru prema stavu b) pokrene 2/3 većina jednog od klubova, potreban je glas najmanje dvojice sudija da bi sud odlučio da se radi o vitalnom interesu.

Ukoliko Sud donese pozitivnu odluku o vitalnom interesu, taj zakon se smatra neusvojenim, te se dokument vraća predlagaču koji treba pokrenuti novu proceduru. U tom slučaju predlagač ne može ponovo dostaviti isti tekst zakona, propisa ili akta.

U slučaju da Sud odluči da se predmetni zakon ne odnosi na vitalni interes, smatra se da je zakon usvojen / biće usvojen prostom većinom.³⁶

Član 71.

Narodna skupština ima 83 narodna poslanika.³⁷

Izbornim zakonima se utvrđuju izborne jedinice i sistem podjele mandata kojima se obezbjeđuje da sve opštine budu na odgovarajući način zastupljene u Narodnoj skupštini.³⁸

Narodni poslanici se biraju neposredno i tajnim glasanjem.

Izbor i prestanak mandata narodnih poslanika i obrazovanje izbornih jedinica uređuju se zakonom.

Najmanje četiri člana jednog konstitutivnog naroda će biti zastupljeno u Narodnoj skupštini.

³⁶ Član 70. Ustava dopunjen je Amandmanom LXXXII

³⁷ Stav 1. člana 71. Ustava zamijenjen je Amandmanom LII, a ispravkom Amandmana LII umjesto broja „82“ treba da stoji broj „83“.

³⁸ Stav 2. člana 71. Ustava zamijenjen je tačkom 2. Amandmana XXXVI

Ni jedan poslanik u Narodnoj skupštini / opštinskoj skupštini ne može vršiti funkciju delegata u Vijeću naroda.

Sastav Vijeća naroda će biti paritetan, tako da svaki konstitutivni narod ima isti broj zastupnika.

Vijeće naroda ima po osam članova iz svakog konstitutivnog naroda i četiri člana iz reda Ostalih.

Ostali imaju pravo da ravnopravno učestvuju u postupku većinskog glasanja.

Članove Vijeća naroda bira odgovarajući klub poslanika u Narodnoj skupštini.

U slučaju da broj članova jednog kluba delegata u Vijeću naroda bude veći od broja predstavnika u odgovarajućem klubu Narodne skupštine, dodatni broj delegata će birati klub koji će se formirati u tu svrhu iz reda odbornika u skupštinama opština u Republici Srpskoj.³⁹

Član 72.⁴⁰

Narodni poslanici se biraju na četiri godine.

Na prijedlog najmanje 30 narodnih poslanika, Narodna skupština može, dvotrećinskom većinom glasova od ukupnog broja poslanika, skratiti svoj mandat.

Za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti mandat Narodne skupštine se produžava dok to stanje traje.

Narodna skupština ne može skratiti svoj mandat za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti.

U slučaju da Narodna skupština skрати svoj mandat ili bude raspuštena⁴¹, izbori za novu Narodnu skupštinu moraju se održati u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o skraćivanju mandata. Izbore raspisuje predsjednik Republike.

Skraćivanjem mandata Narodne skupštine prestaje i mandat Vlade.

Predsjednik Republike može, pošto sasluša mišljenje predsjednika Vlade i predsjednika Narodne skupštine, odlučiti da Narodna skupština bude raspuštena.

Mandat članova Vijeća naroda traje četiri godine.

Skraćivanjem mandata Narodne skupštine i raspuštanjem Narodne skupštine prestaje i mandat Vijeća naroda.⁴²

³⁹ Član 71. Ustava dopunjen je Amandmanom LXXVIII, a ispravkom istog amandmana riječ „poslanika“ zamijenjena je riječju „zastupnika“.

⁴⁰ Član 72. Ustava dopunjen je Amandmanom XXXIX i Amandmanom LX

⁴¹ U stavu 4. tačke 1. Amandmana XXXIX iza riječi „skрати svoj mandat“ tačkom 2. Amandmana LX dodate su riječi „ili bude raspuštena“

⁴² Član 72. Ustava dopunjen je Amandmanom LXXIX

Član 73.⁴³

Poslanici u Narodnoj skupštini i članovi Vijeća naroda neće biti krivično ili građanski odgovorni za bilo koji postupak izvršen u okviru njihovih dužnosti u Narodnoj skupštini, odnosno Vijeću naroda.

Član 74.

Narodna skupština radi u stalnom zasjedanju.

Sjednice Narodne skupštine saziva i predsjedava im predsjednik Skupštine.

Predsjednik je dužan sazvati sjednicu na zahtjev jedne trećine narodnih poslanika, predsjednika Republike i Vlade.

Član 75.⁴⁴

Narodna skupština odlučuje većinom glasova svih narodnih poslanika, ako Ustavom nije predviđena posebna većina.

Član 76.⁴⁵

Pravo predlaganja zakona, drugih propisa i opštih akata imaju predsjednik Republike, Vlada, svaki narodni poslanik ili najmanje 3.000 birača.

Član 77.

Narodna skupština može odlučiti da o pojedinim pitanjima iz svoje nadležnosti odluku donese nakon prethodnog izjašnjavanja građana na referendumu.

Član 78.

Narodna skupština uređuje svoj rad i organizaciju i način ostvarivanja prava i dužnosti poslanika.

Član 79.

Narodna skupština ima predsjednika i dva **do četiri**⁴⁶ potpredsjednika koje bira na period od četiri godine.

⁴³ Član 73. Ustava dopunjen Amandmanom LXXX, zamijenjen je Amandmanom XCIX (numeracija je izvršena po odgovarajućem redoslijedu – vidjeti Predgovor- prim. aut.)

⁴⁴ Član 75. Ustava zamijenjen je Amandmanom XXXVII

⁴⁵ Član 76. Ustava zamijenjen je Amandmanom XXXVIII; stav 2. istog člana brisan je Amandmanom LXXXI

⁴⁶ U članu 79. Ustava iza riječi „dva“ dodane su riječi „do četiri“ Amandmanom CXXII

2. Predsjednik Republike

Član 80.

Predsjednik Republike:

- 1) predstavlja Republiku;
- 2) predlaže Narodnoj skupštini kandidata za predsjednika Vlade;
- 3) **predlaže Narodnoj skupštini kandidate za predsjednika i sudije Ustavnog suda na prijedlog Visokog sudskog i tužilačkog savjeta⁴⁷;**
- 4) **Predsjednik Republike ukazom proglašava zakon u roku od sedam dana od dana njegovog usvajanja u Narodnoj skupštini. U tom roku predsjednik Republike može zahtijevati od Narodne skupštine da ponovo odlučuje o zakonu. Predsjednik Republike je dužan da proglasi zakon koji je ponovo usvojen u Narodnoj skupštini.⁴⁸**
- 5) daje pomilovanja;
- 6) dodjeljuje odlikovanja i priznanja utvrđena zakonom;
- 7) obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom.

Predsjednik Republike⁴⁹:

- 1) **obavlja, u skladu sa ovim Ustavom i Ustavom Bosne i Hercegovine i zakonom, poslove iz oblasti bezbjednosti i odnosa Republike sa drugim državama i međunarodnim organizacijama⁵⁰;**
- 2) **(brisano stavom 2. Amandmana CXVI);**
- 3) **Predsjednik Republike ukazom, na prijedlog Vlade, postavlja i opoziva šefove predstavništava Republike Srpske u inostranstvu i predlaže ambasadore i druge međunarodne predstavnike Bosne i Hercegovine iz Republike Srpske⁵¹;**
- 4) **Obrazuje savjetodavna tijela i stručne službe za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti.**

Dva potpredsjednika Republike pomažu predsjedniku Republike u obavljanju poslova koje im povjeri predsjednik Republike.⁵²

Predsjednik ima dva potpredsjednika iz različitih konstitutivnih naroda.⁵³

⁴⁷ Tačka 3. stava 1. člana 80. Ustava zamijenjena je Amandmanom XCIII

⁴⁸ Tačka 4. stava 1. člana 80. Ustava zamijenjena je tačkom 2. Amandmana XL

⁴⁹ Tačka 1. stava 2. člana 80. Ustava dopunjena je Amandmanom XL, a zamijenjena je Amandmanom CVIII

⁵⁰ U tački 1. stava 2. člana 80. Ustava zamijenjenoj Amandmanom CVIII, riječ „odbrane“ brisana je stavom 1. Amandmana CXVI

⁵¹ Tačka 3. ovog stava zamijenjena je Amandmanom L

⁵² Stav 2. člana 80. dopunjen je tačkom 1. stava 1. Amandmana LXXXIII: riječ „potpredsjednici“ zamijenjena je riječima „dva potpredsjednika Republike“

⁵³ Tačka 1. stav 2. Amandmana LXXXIII

Predsjednik Republike određuje koji će ga potpredsjednik Republike zamjenjivati u slučaju privremene spriječenosti da obavlja svoje funkcije.⁵⁴

Član 81.⁵⁵

Predsjednik Republike za vrijeme ratnog stanja i vanrednog stanja, kojeg proglase institucije Bosne i Hercegovine, ako Narodna skupština ne može da se sastane, na prijedlog Vlade ili po sopstvenoj inicijativi i nakon što sasluša mišljenje predsjednika Narodne skupštine, donosi uredbе sa zakonskom snagom i o pitanjima iz nadležnosti Narodne skupštine i imenuje i razrješava funkcionere, koje bira, odnosno imenuje i razrješava Narodna skupština.

Ove uredbе odnosno odluke o imenovanju i razrješanju predsjednik Republike podnosi na potvrdu Narodnoj skupštini čim ona bude u mogućnosti da se sastane.⁵⁶

Aktima Narodne skupštine, odnosno aktima predsjednika Republike ako Narodna skupština ne može da se sastane, za vrijeme ratnog stanja koje proglase institucije Bosne i Hercegovine i vanrednog stanja mogu se, izuzetno, dok to stanje traje, obustaviti pojedine odredbe Ustava koje se odnose na donošenje zakona, drugih propisa i opštih akata i preduzimanja mjera republičkih organa i na pojedine ljudske slobode i prava, osim sloboda i prava iz čl. 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20, 24. i 25. Ustava, mijenjati organizacija i ovlašćenja izvršnih, upravnih i pravosudnih organa i njihov personalni sastav, kao i teritorijalna organizacija u Republici.⁵⁷

Član 82.

Predsjednik Republike može tražiti od Vlade da izloži stavove o pojedinim pitanjima od značaja za Republiku, sazvati sjednicu Vlade i staviti na dnevni red pitanje iz njene nadležnosti.

Član 83.⁵⁸

Na prvim neposrednim izborima biraće se samo jedan potpredsjednik Republike.

Predsjednika i potpredsjednike⁵⁹ Republike biraju građani neposrednim i tajnim glasanjem na vrijeme od četiri godine.⁶⁰

⁵⁴ Stav 3. člana 80. Ustava zamijenjen je tačkom 3. Amandmana XL

⁵⁵ Stavovi 1. i 2. člana 81. Ustava brisani su Amandmanom CIX, a stav 3. člana 81. Ustava izmijenjen je istim Amandmanom.

⁵⁶ Stav 2. člana 81. Ustava zamijenjen je tačkom 2. Amandmana XXXV

⁵⁷ Stav 3. člana 81. Ustava zamijenjen je tačkom 3. Amandmana XXXV, a iza riječi "ratnog stanja" dodane su riječi "koje proglase institucije Bosne i Hercegovine", a riječi "i neposredne opasnosti" zamijenjene su riječima "vanrednog stanja" Amandmanom CIX

⁵⁸ Član 83. Ustava zamijenjen je tačkama 4. i 5. Amandmana XL

⁵⁹ Riječi "i potpredsjednika" tačkom 2. Amandmana LXXXIII zamijenjena je sa "i potpredsjednike"

⁶⁰ U stavu 2. člana 83. Ustava koji je izmijenjen i dopunjen tačkama 4. i 5. Amandmana XL riječi "vrijeme od pet godina" zamijenjene su Amandmanom XCII riječima "vrijeme od četiri godine".

Isto lice može biti izabrano za predsjednika ili potpredsjednika Republike najviše dva puta uzastopno.⁶¹

Predsjednik Republike i potpredsjednici Republike direktno se biraju sa liste kandidata za predsjednika Republike Srpske, tako što je za predsjednika izabran kandidat koji ostvari najveći broj glasova, a za potpredsjednike su izabrani kandidati iz druga dva konstitutivna naroda koji imaju najveći broj glasova iza izabranog predsjednika Republike.⁶²

Član 84.

Predsjednik Republike i potpredsjednici Republike prilikom stupanja na dužnost polažu zakletvu pred Narodnom skupštinom.

Član 85.

U slučaju neposredne ratne opasnosti ili ratnog stanja, mandat predsjednika Republike produžava se dok takvo stanje traje, odnosno dok se ne stvore uslovi za izbor predsjednika Republike.

Odredbe čl. 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike.⁶³

Član 86.

(brisan Amandmanom C)

(numeracija je izvršena po odgovarajućem redoslijedu – vidjeti Predgovor- prim. aut.)

Član 87.

Predsjedniku Republike prestaje mandat prije isteka vremena na koje je biran u slučaju ostavke ili opoziva.

Odredbe čl. 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike.⁶⁴

Član 88.

Predsjednik Republike je odgovoran građanima i oni ga mogu opozvati istim postupkom po kome su ga i izabrali.

Odredbe čl. 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike.⁶⁵

⁶¹ Stav 2. tačke 5. Amandmana XL brisan je tačkom 3. Amandmana LXXXIII, a dosadašnji stav 4. postao je stav 3.

⁶² Tačka 5. Amandmana XL dopunjena je tačkom 4. Amandmana LXXXIII

⁶³ Član 85. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL

⁶⁴ Član 87. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL

⁶⁵ Član 88. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL

Član 89.

Postupak predlaganja, izbora i opoziva predsjednika Republike uređuje se zakonom.

Odredbe čl. 85. do 89. Ustava o predsjedniku Republike odnose se i na potpredsjednika Republike.⁶⁶

Savjetodavno tijelo najviših ustavnih institucija Republike Srpske je Senat. Senat razmatra pitanja od posebnog značaja za politički, nacionalni, ekonomski i kulturni razvoj Republike Srpske i najvišim ustavnim institucijama daje mišljenje o pitanjima iz njihove nadležnosti.

Senat ima do 55 članova koje imenuje predsjednik Republike.

Za članove Senata imenuju se istaknute ličnosti iz javnog, naučnog i kulturnog života.

Sjednice Senata saziva i predsjedava im predsjednik Republike.

Organizacija i način funkcionisanja Senata uređuju se zakonom.⁶⁷

3. Vlada i republička uprava

Član 90.

Vlada:

1. predlaže zakone, druge propise i opšte akte;
2. predlaže plan razvoja, prostorni plan, budžet i završni račun;
3. obezbjeđuje provođenje i izvršava zakone, druge propise i opšte akte;
4. donosi uredbе, odluke i druga akta za izvršavanje zakona;
5. daje mišljenje o prijedlozima zakona, drugih propisa i opštih akata koje Narodnoj skupštini podnosi drugi predlagač;
6. utvrđuje načela za unutrašnju organizaciju ministarstava i drugih republičkih organa uprave i upravnih organizacija, postavlja i razrješava funkcionere u ministarstvima, drugim republičkim organima i upravnim organizacijama;
7. usklađuje i usmjerava rad ministarstava i drugih republičkih organa i upravnih organizacija;
8. vrši nadzor nad radom ministarstava i drugih republičkih organa i upravnih organizacija i ukida ili poništava njihove akte koji su u suprotnosti sa zakonom ili propisom Vlade;
9. obavlja i druge poslove u skladu sa Ustavom i zakonom.

Vlada odlučuje o obrazovanju predstavništava Republike u inostranstvu.⁶⁸

⁶⁶ Član 89. dopunjen je tačkom 6. Amandmana XL

⁶⁷ Tačkama 1 i 2. Amandmana LIII dopunjene su odredbe Ustava o predsjedniku Republike, a Amandmanom CI brisan je stav Amandmana LIII koji se odnosi na imunitet članova Senata (**numeracija je izvršena po odgovarajućem redoslijedu – vidjeti Predgovor- prim. aut.**)

Član 91.

Vlada se bira na period od četiri godine.

Poslije svakog konstituisanja novoizabrane Narodne skupštine bira se nova Vlada.

Član 92.

Vladu sačinjavaju predsjednik, potpredsjednici i ministri.

Narodni poslanik koji je predložen za predsjednika ili potpredsjednika Vlade ili ministra ne može učestvovati u odlučivanju o izboru Vlade, a narodni poslanik koji je izabran na te funkcije ne može učestvovati u izglasavanju nepovjerenja Vladi, u glasanju o svom razrješenju i o izvještaju Vlade ili ministarstva kojim rukovodi.⁶⁹

Predsjednik i potpredsjednici Vlade ne mogu biti iz reda istog konstitutivnog naroda.

Nakon potpunog sprovođenja Aneksa 7. najmanje 15% članova Vlade mora biti iz reda jednog konstitutivnog naroda. Najmanje 35% članova Vlade mora biti iz dva konstitutivna naroda. Jedan član Vlade mora biti iz reda Ostalih.

U prelaznom periodu do potpunog sprovođenja Aneksa 7., Vlada Republike Srpske (predsjednik Vlade i 16 ministara) sastoji se od osam ministara iz reda srpskog, pet iz reda bošnjačkog i tri iz reda hrvatskog naroda. Jednog ministra iz reda Ostalih može imenovati predsjednik Vlade iz kvote najbrojnijeg konstitutivnog naroda.

Vlada ima predsjednika Vlade, koji ima dva zamjenika iz različitih konstitutivnih naroda, koji se biraju iz reda ministara.⁷⁰

Član 93.

Kandidat za predsjednika Vlade izlaže Narodnoj skupštini program Vlade i predlaže njen sastav.

Vlada je izabrana ako je za njen izbor glasala većina od ukupnog broja narodnih poslanika.

⁶⁸ Član 90. Ustava dopunjen je tačkom 1. Amandmana XLI, a riječi „, diplomatskih, konzularnih i drugih“ brišu se Amandmanom LXII

⁶⁹ Stav 2. člana 92. Ustava zamijenjen je tačkom 2. Amandmana XLI

⁷⁰ Član 92. Ustava dopunjen je Amandmanom LXXXIV

Član 94.

Vlada i članovi Vlade odgovaraju Narodnoj skupštini.

Narodna skupština može izglasati nepovjerenje Vladi.

Prijedlog za izglasavanje nepovjerenja Vladi može podnijeti najmanje 20 narodnih poslanika.

Vlada može postaviti pitanje svog povjerenja u Narodnoj skupštini.

Predsjednik Vlade može predložiti Narodnoj skupštini razrješenje člana Vlade.

Odluka o razrješenju Vlade ili člana Vlade smatra se usvojenom ako je za nju glasala većina od ukupnog broja narodnih poslanika.

Vlada i član Vlade mogu Narodnoj skupštini podnijeti ostavku.

Ostavka ili razrješenje predsjednika Vlade povlači ostavku Vlade.

Vlada kojoj je izglasano nepovjerenje, koja je podnijela ostavku ili kojoj je prestao mandat zbog raspuštanja Narodne skupštine, ostaje na dužnosti do izbora nove Vlade.

Predsjednik Republike predlaže kandidata za predsjednika Vlade u roku od 10 dana od dana usvajanja ostavke, izglasavanja nepovjerenja ili prestanka mandata prethodnoj Vladi zbog raspuštanja ili skraćivanja mandata Narodne skupštine, a nova Vlada mora biti izabrana u roku od 40 dana od dana predlaganja kandidata za predsjednika nove Vlade.

Za vrijeme trajanja mandata Vlade, predsjednik Vlade može, na osnovu mišljenja predsjednika Republike i predsjednika Narodne skupštine, vršiti promjene u sastavu Vlade, o čemu obavještava Narodnu skupštinu.

Ako ocijeni da je došlo do krize u funkcionisanju Vlade, predsjednik Republike može, na inicijativu najmanje 20 poslanika i pošto sasluša mišljenje predsjednika Narodne skupštine i predsjednika Vlade, zatražiti od predsjednika Vlade da podnese ostavku. Ukoliko predsjednik Vlade odbije da podnese ostavku, predsjednik Republike ga može razriješiti.

Narodna skupština može za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti izglasati nepovjerenje Vladi većinom glasova na sjednici kojoj prisustvuje većina poslanika.⁷¹

Član 95.

(brisan Amandmanom CII)

(numeracija je izvršena po odgovarajućem redoslijedu – vidjeti Predgovor- prim. aut.)

⁷¹ Član 94. Ustava dopunjen je tačkama 3, 4. i 5. Amandmana XLI

Član 96.

Organizacija i način rada Vlade uređuju se Zakonom.

Član 97.

Poslove državne uprave obavljaju ministarstva i drugi republički organi uprave.

Ministarstva i drugi republički organi uprave provode zakone i druge propise i opšte akte Narodne skupštine i Vlade, kao i akte predsjednika Republike, rješavaju u upravnim stvarima, vrše upravni nadzor i obavljaju druge upravne poslove utvrđene zakonom.

Ministarstva i drugi republički organi uprave su samostalni u vršenju Ustavom i zakonom određenih nadležnosti.

Određena upravna ovlašćenja zakonom se mogu povjeriti preduzećima i drugim organizacijama.

Konstitutivni narodi i grupa Ostalih će biti proporcionalno zastupljeni u javnim institucijama u Republici Srpskoj.

Kao ustavni princip, takva proporcionalna zastupljenost će se bazirati na popisu iz 1991. godine, dok se Aneks 7. u potpunosti ne sprovede, u skladu sa Zakonom o državnoj službi Bosne i Hercegovine. Ovaj opšti princip će se precizirati entitetskim zakonima. Ti zakoni će utvrditi konkretne rokove i regulisaće gore pomenuti princip u skladu sa regionalnom etničkom strukturom entiteta.

„Javne institucije“, kao što je to pomenuto u gornjem tekstu, su ministarstva u Vladi Republike Srpske, opštinski organi vlasti, okružni sudovi u Republici Srpskoj, kao i opštinski sudovi u Republici Srpskoj.⁷²

4. Narodna banka

Član 98.

(brisan Amandmanom LXXXVI)

⁷² Član 97. Ustava dopunjen je Amandmanom LXXXV

5. Služba za platni promet i finansijsku kontrolu

Član 99.

(brisan Amandmanom LXXXVII)

VI TERITORIJALNA ORGANIZACIJA

Član 100.

Teritorijalna organizacija Republike uređuje se zakonom.

Član 101.

(brisan Amandmanom XXXII)

Član 102.

Opština preko svojih organa u skladu sa zakonom:

1. donosi program razvoja, urbanistički plan, budžet i završni račun,
2. uređuje i obezbjeđuje obavljanje komunalnih djelatnosti,
3. uređuje i obezbjeđuje korišćenje gradskog građevinskog zemljišta i poslovnog prostora,
4. stara se o izgradnji, održavanju i korišćenju lokalnih puteva, ulica i drugih javnih objekata od opštinskog značaja,
5. stara se o zadovoljavanju potreba građana u kulturi, obrazovanju, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, fizičkoj kulturi, informisanju, zanatstvu, turizmu i ugostiteljstvu, zaštiti životne sredine i drugim oblastima,
6. izvršava zakone, druge propise i opšte akte Republike čije izvršavanje je povjereno opštini, obezbjeđuje izvršavanje propisa i opštih akata opštine,
7. obrazuje organe, organizacije i službe za potrebe opštine i uređuje njihovu organizaciju i poslovanje,
8. obavlja i druge poslove utvrđene Ustavom, zakonom i statutom opštine.

Sistem lokalne uprave uređuje se zakonom.

Zakonom se može povjeriti vršenje poslova lokalne uprave u gradu.

Član 103.

Gradu i opštini pripadaju prihodi utvrđeni zakonom i sredstva za obavljanje povjerenih poslova.

VII ODBRANA

Član 104.⁷³

Pravo je i dužnost svih građana da brane i štite teritoriju i ustavni poredak Bosne i Hercegovine i Republike Srpske.

Član 105.

(brisan Amandmanom CXVIII)

Član 106.

(brisan Amandmanom CXIX)

Član 107.

(brisan Amandmanom CXIII)

VIII USTAVNOST I ZAKONITOST

Član 108.

Zakoni, statuti, drugi propisi i opšti akti moraju biti u saglasnosti sa Ustavom.

Propisi i drugi opšti akti moraju biti u saglasnosti sa zakonom.

Član 109.

Zakoni, drugi propisi i opšti akti stupaju na snagu najranije osmog dana od dana objavljivanja, osim ako iz naročito opravdanih razloga nije predviđeno da ranije stupe na snagu.

Prije stupanja na snagu, zakoni, drugi propisi i opšti akti državnih organa objavljuju se u odgovarajućem službenom glasilu.

Član 110.

Zakoni, drugi propisi i opšti akti ne mogu imati povratno dejstvo.

Samo se zakonom može odrediti da pojedine njegove odredbe, ako to zahtijeva opšti interes utvrđen u postupku donošenja zakona, imaju povratno dejstvo.

⁷³ Član 104. Ustava zamijenjen je Amandmanom CX, a stav 2. brisan je amandmanom CXVII

Kažnjiva djela utvrđuju se i kazne za njih izriču prema zakonu, odnosno prema drugom propisu, koji je važio u vrijeme izvršenja dela, osim ako je novi zakon, odnosno propis, blaži za učinioca.

Član 111.

Državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja mogu u pojedinačnim stvarima rješavati o pravima i obavezama građana ili primjenjivati mjere prinude i ograničenja, samo u zakonom propisanom postupku u kome je svakome data mogućnost da brani svoja prava i interese i da protiv donesenog akta izjavi žalbu, odnosno upotrebi drugo zakonom predviđeno pravno sredstvo.

Član 112.

Svakome je zajamčeno da u postupku pred sudom ili drugim državnim organom ili organizacijom koja u vršenju javnih ovlašćenja rješava o njegovim pravima i dužnostima, upotrebljava svoj jezik i da se upoznaje sa činjenicama na svom jeziku.

Član 113.

Protiv pojedinačnih akata sudova, upravnih i drugih državnih organa, kao i organizacija koje vrše javna ovlašćenja, donesenih u prvom stepenu, može se izjaviti žalba nadležnom organu.

Zakonom se, izuzetno, može isključiti žalba, ako je na drugi način obezbijedena zaštita prava i zakonitosti.

O zakonitosti konačnih pojedinačnih akata, kojima državni organi i organizacije koje vrše javna ovlašćenja rješavaju o pravima ili obavezama, odlučuje sud u upravnom sporu, ako za određenu stvar nije zakonom predviđena druga sudska zaštita.

Samo zakonom se može, izuzetno, u određenim vrstama upravnih stvari, isključiti upravni spor.

Član 114.

Vlada Republike ima pravo da do odluke Ustavnog suda obustavi od izvršenja propis, opšti ili pojedinačni akt, za koje smatra da su protivustavni ili protivzakoniti.

Republika ima pravo i dužnost da putem republičkih organa neposredno obezbijedi izvršavanje zakona i drugih propisa ukoliko ih organi i organizacije u Republici ne bi izvršavali.

IX USTAVNI SUD

Član 115.

Ustavni sud:

1. odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata sa Ustavom;
2. odlučuje o saglasnosti propisa i opštih akata sa zakonom;
3. rješava sukob nadležnosti između organa zakonodavne, izvršne i sudske vlasti;
4. rješava sukob nadležnosti između organa Republike, grada i opštine⁷⁴;
5. odlučuje o saglasnosti programa, statuta i drugih opštih akata političkih organizacija sa Ustavom i zakonom.

Ustavni sud prati pojave od interesa za ostvarivanje ustavnosti i zakonitosti, obavještava najviše ustavne organe Republike o stanju i problemima u toj oblasti i daje im mišljenja i prijedloge za donošenje zakona i preduzimanje drugih mjera radi obezbjeđenja ustavnosti i zakonitosti i zaštite sloboda i prava građana, organizacija i zajednica.

Ustavni sud može ocjenjivati ustavnost zakona i ustavnost i zakonitost propisa i opštih akata koji su prestali da važe, ako od prestanka važenja do pokretanja postupka nije proteklo više od jedne godine.⁷⁵

Ustavni sud:

1) odlučuje o saglasnosti zakona, drugih propisa i opštih akata Narodne skupštine sa odredbama Ustava o zaštiti vitalnih interesa konstitutivnih naroda.⁷⁶

Ustavni sud odlučuje o pitanjima imuniteta, koja proističu iz zakona kojima se uređuje imunitet u Republici Srpskoj.⁷⁷

Član 116.⁷⁸

Ustavni sud Republike Srpske ima devet članova.⁷⁹

Vijeće za zaštitu vitalnog interesa Ustavnog suda Republike Srpske osniva se kako bi odlučivalo o pitanjima vitalnog interesa u proceduri opisanoj u Amandmanu LXXXII. Ovo vijeće razmatra sva pitanja koja su od vitalnog interesa.

⁷⁴ U tački 4. stava 1. člana 115. Ustava riječ „oblasti“ brisana je tačkom 3. Amandmana XLIII

⁷⁵ Stav 1. člana 115. Ustava dopunjen je tač. 1. i 2. Amandmana XLII

⁷⁶ Stav 2. člana 115. Ustava dopunjen je tačkom 1. Amandmana LXXXVIII

⁷⁷ Član 115. Ustava dopunjen je Amandmanom CIII (numeracija je izvršena po odgovarajućem redoslijedu – vidjeti Predgovor- prim. aut.)

⁷⁸ Stavovi 1, 2. i 3. člana 116. Ustava brisani su Amandmanom CXX

⁷⁹ Član 116. Ustava dopunjen je tačkom 2. Amandmana LXXXVIII u kojoj je Amandmanom CXXI riječ „maksimalno“ brisana

Vijeće za zaštitu vitalnog interesa sastoji se od sedam članova, dva iz svakog konstitutivnog naroda i jedan član iz reda Ostalih. Sudije bira Narodna skupština Republike Srpske i Vijeće naroda.

Član 117.⁸⁰

Sudija Ustavnog suda ne može vršiti nikakvu drugu javnu funkciju.

Predsjednik i sudije Ustavnog suda uživaju imunitet kao i narodni poslanici. O imunitetu odlučuje Ustavni sud.

Član 118.⁸¹

Sudiji Ustavnog suda prestaje funkcija kada to sam zatraži.

Sudija Ustavnog suda se razrješava dužnosti kada bude osuđen za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje funkcije, kada trajno izgubi sposobnost da obavlja funkciju, kao i iz drugih razloga utvrđenih Ustavom i zakonom.

Član 119.⁸²

Odluke Ustavnog suda su opšteobavezne i izvršne **na teritoriji Republike.**

Izvršenje odluka Ustavnog suda obezbjeđuje Vlada.

Član 120.⁸³

Postupak pred Ustavnim sudom, pravno dejstvo njegovih odluka i druga pitanja njegove organizacije i rada uređuju se zakonom.

Svako može dati inicijativu za pokretanje postupka za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Postupak pred Ustavnim sudom mogu, bez ograničenja, pokrenuti predsjednik Republike, Narodna skupština i Vlada, a ostali organi, organizacije i zajednice pod uslovima utvrđenim zakonom.

Ustavni sud može i sam pokrenuti postupak za ocjenjivanje ustavnosti i zakonitosti.

Kad Ustavni sud utvrdi da zakon nije u saglasnosti sa Ustavom ili da drugi propis ili opšti akt nije u saglasnosti sa Ustavom ili zakonom, taj zakon, drugi propis ili opšti akt prestaje da važi danom objavljivanja odluke Ustavnog suda.

⁸⁰ Stav 2. člana 117. Ustava zamijenjen je tačkom 5. Amandmana XLII

⁸¹ Stav 2. člana 118. Ustava zamijenjen je tačkom 6. Amandmana XLII

⁸² Riječi „na teritoriji Republike“ u stavu 1. člana 119. Ustava dodane su Amandmanom LXIV

⁸³ Član 120. Ustava dopunjen je tač. 3. i 4. Amandmana XLII

X SUDOVI I JAVNA TUŽILAŠTVA

Član 121.

Sudsku vlast vrše sudovi.

Sudovi su samostalni i nezavisni i sude na osnovu Ustava i zakona.

Sudovi štite ljudska prava i slobode, utvrđena prava i interese pravnih subjekata i zakonitost.

Član 121a.⁸⁴

Sudstvo je samostalno i nezavisno od izvršne i zakonodavne vlasti u Republici Srpskoj.

Visoki sudski i tužilački savjet Republike Srpske obezbjeđuje samostalnost, nezavisnost, nepristrasnost, stručnost i efikasnost sudstva i tužilačke funkcije u Republici Srpskoj. Nadležnosti Visokog sudskog i tužilačkog savjeta, između ostalog, uključuju imenovanje, sprovođenje disciplinskog postupka i razrješenje sudija, osim sudija Ustavnog suda Republike Srpske i obuhvataju i javne tužioce i zamjenike javnih tužilaca u Republici Srpskoj. Sastav i dodatne nadležnosti Visokog sudskog i tužilačkog savjeta utvrđuju se zakonom.

Član 122.

Osnivanje, nadležnost, organizacija i postupak pred sudovima utvrđuju se zakonom.

Član 123.

Vrhovni sud Republike, kao najviši sud u Republici obezbjeđuje jedinstvenu primjenu zakona.

Član 124.

Raspravljanje pred sudom je javno.

Javnost se može isključiti u slučajevima predviđenim zakonom radi zaštite posebnih interesa Republike, čuvanja tajne, zaštite morala, interesa maloljetnika, privatnog života učesnika u postupku i radi zaštite drugih opštih interesa.

Član 125.

⁸⁴ Član 121a. dodan je na osnovu Amandmana XCIV

Sud sudi u vijeću.

Zakonom se uređuje u kojim stvarima sudi sudija pojedinac.

U suđenju učestvuju i sudije porotnici na način utvrđen zakonom.

Zakonom se može propisati da u određenim sudovima i u određenim stvarima u suđenju učestvuju samo sudije.

Član 126.⁸⁵

Niko ko učestvuje u suđenju ne može biti pozvan na odgovornost **u krivičnom ili građanskom postupku** za mišljenje izraženo prilikom donošenja sudske odluke, a u postupku pokrenutom zbog krivičnog djela učinjenog u vršenju sudijske funkcije, ne može biti pritvoren bez odobrenja **Visokog sudskog i tužilačkog savjeta**.

Član 127.⁸⁶

Sudije, osim rezervnih sudija, imenuju se doživotno, ukoliko ovim ustavom nije drugačije utvrđeno, osim ako ne podnesu ostavku, ako se ne penzionišu ili ne budu razrješeni s razlogom od strane Visokog sudskog i tužilačkog savjeta u skladu sa zakonom. Sudijama isto tako, može izuzetno prestati sudijska funkcija kao rezultat procesa odabira nakon reorganizacije sudova za vreme prelaznog perioda, kako se utvrđuje zakonom kojim se osniva Visoki sudski i tužilački savjet Republike Srpske. Navršenje starosne dobi propisane za obavezan odlazak u penziju za sudije utvrđuju se zakonom. Uslovi obavljanja funkcije za sudije, uključujući i imunitet, utvrđuju se zakonom. Plata i druge naknade sudiji ne mogu biti umanjene za vrijeme vršenja sudijske funkcije, osim kao posljedica disciplinskog postupka u skladu sa zakonom.

Sudija ne može vršiti javnu funkciju niti bilo kakav posao koji donosi zaradu a koji su zakonom utvrđeni kao nespojivi sa sudijskom funkcijom.

Član 128.

Javno tužilaštvo je samostalan državni organ koji goni učinioce krivičnih i drugih po zakonu kažnjivih djela i ulaže pravna sredstva radi zaštite zakonitosti.

Osnivanje, organizacija i nadležnosti javnog tužilaštva uređuju se zakonom.

Javno tužilaštvo vrši svoju funkciju na osnovu Ustava i zakona.

Član 129.⁸⁷

Javni tužioci i zamjenici javnih tužilaca imenuju se na period utvrđen zakonom, osim ako ne podnesu ostavku, ako se ne penzionišu ili ne budu razrješeni

⁸⁵ Član 126. Ustava izmijenjen je Amandmanom XCV

⁸⁶ Član 127. Ustava izmijenjen je Amandmanom XCVI

⁸⁷ Član 129. Ustava izmijenjen je Amandmanom XCVII

s razlogom od strane Visokog sudskog i tužilačkog savjeta u skladu sa zakonom. Javnim tužiocima i zamjenicima javnih tužilaca može izuzetno prestati funkcija kao rezultat procesa odabira nakon reorganizacije javnih tužilaštava za vrijeme prelaznog perioda, kako se utvrđuje zakonom kojim se osniva Visoki sudski i tužilački savjet. Navršenje starosne dobi propisane za obavezan odlazak u penziju za javne tužioce i zamjenike javnih tužilaca utvrđuje se zakonom. Uslovi obavljanja funkcije za javne tužioce i zamjenike javnih tužilaca, uključujući i imunitet, utvrđuju se zakonom.

Javni tužilac ili zamjenik javnog tužioca ne može obavljati službu ili bilo kakav posao koji donosi zaradu a koji su zakonom utvrđeni kao nespojivi sa njegovom funkcijom.

Član 130.⁸⁸

Sudije, uključujući i predsjednike sudova, javne tužioce i zamjenike javnih tužilaca odabira, imenuje, provodi disciplinski postupak protiv i razrješava Visoki sudski i tužilački savjet u skladu sa zakonom.

Član 131.

Advokatura je samostalna i nezavisna djelatnost i služba koja pruža pravnu pomoć.

Organizacija i rad advokature uređuju se zakonom.

XI PROMJENA USTAVA

Član 132.

Prijedlog da se pristupi promjeni Ustava Republike mogu podnijeti predsjednik Republike, Vlada i najmanje 30 poslanika Narodne skupštine.

O prijedlogu da se pristupi promjeni Ustava odlučuje Narodna skupština većinom glasova narodnih poslanika.

Član 133.

⁸⁸ Član 130. Ustava izmijenjen je Amandmanom XCVIII

Nacrt akta o promjeni Ustava utvrđuje Narodna skupština većinom glasova od ukupnog broja narodnih poslanika.

Nacrt akta o promjeni Ustava stavlja se na javnu raspravu.

Član 134.

Nakon provedene javne rasprave o nacrtu akta o promjeni Ustava, Komisija za ustavna pitanja Narodne skupštine utvrđuje prijedlog akta o promjeni Ustava.

Član 135.⁸⁹

O prijedlogu akta o promjeni Ustava odlučuju Narodna skupština i Vijeće naroda.

Promjena Ustava usvojena je ako za nju glasa najmanje dvije trećine od ukupnog broja narodnih poslanika i većina članova Vijeća naroda iz svakog konstitutivnog naroda i Ostalih.

Ako promjena Ustava ne bude usvojena, prijedlog za promjenu po istom pitanju ne može se ponoviti prije isteka tri mjeseca od dana kada je prijedlog odbijen.

Član 136.

Akt o promjeni Ustava proglašava Narodna skupština.

Član 137.

Ustav Republike može se mijenjati ustavnim amandmanima.

U slučaju ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti Narodna skupština može utvrditi prijedlog promjene Ustava i usvojiti ustavne amandmane na istom zasjedanju (bez otvaranja javne rasprave).

XII ZAVRŠNE ODREDBE

Član 138.

(brisan Amandmanom XC)

⁸⁹ Stavovi 1. i 2. člana 135. Ustava zamijenjeni su Amandmanom LXXXIX

Član 138a.⁹⁰

Kao izuzetak od principa iz člana 127. ovog Ustava, plata i/ili druge naknade sudiji mogu biti umanjeni zakonom donesenim do 10. januara 2006. godine.

Umanjenje iz stava 1. ovog člana može se izvršiti samo jednom.

St. 1. i 2. ovog člana ne mogu se tumačiti tako da je na bilo koji način ili u bilo kojem obliku, direktno ili indirektno, dozvoljeno neko drugo umanjenje plata i/ili drugih naknada sudiji zaštićenih članom 127. ovog Ustava.

Od datuma usvajanja amandmana na Ustave entiteta, Ustavna komisija Republike Srpske (koju je formirao Visoki predstavnik) će se pridržavati principa sadržanih u ovom dokumentu.

Nakon sljedećih opštinskih izbora konačan način biranja članova u Vijeću naroda uređuje Narodna skupština i Vijeće naroda.⁹¹

Član 139.

Ovaj Ustav stupa na snagu danom njegovog proglašenja.

Član 140.

Za provođenje ovog Ustava donijeće se ustavni zakon.

⁹⁰ Član 138a. dodan je Amandmanom CXIV

⁹¹ Amandman XCI